

A székesfehérvári zsidóság története

Székesfehérvár első izraelita lakói Lovasberényből érkeztek 1836-ban, két zsidó család telepedett le ekkor a városban. Az évek során a zsidó közösség folyamatosan növekedett: 1856-ban már 650, 1870-ben 1330, 1910-ben pedig már 3024 főt számlált.

A zsidó családok többsége a belvárosban élt, ahol sokan gabonakereskedőként dolgoztak, de voltak közöttük dohányárosok, ötvösmesterek, szeszfőzők és vaskereskedők is.

1941-ben Székesfehérváron 2075, a megyében pedig további 2241 zsidó élt. 1944 májusának elején a város lakosságának mintegy 4%-át, 2064 főt tett ki az izraelita közösség. A zsidótörvények hatására sokukat elbocsátották a közigazgatásból, valamint a jogi és orvosi pályákról, és számos értelmiségit munkaszolgálatra hívtak be.

A német megszállást követően a zsidókról névjegyzéket kellett készíteni, és értéktárgyaikat be kellett szolgáltatniuk.

1944. május 23-31. között Székesfehérváron több utcában jelöltek ki gettóházakat, mint például a Basa utca, Fenyvestelep, Ferenc József tér, Horthy Miklós tér, Jókai utca, Kígyó utca, Lövölde utca, Ősz utca, Sütő utca, Palotai út, Távirda utca és Vilmos császár tér.

Június 5-én a fehérvári zsidókat a Szabó-téglagyárba terelték, ahová a környékbeli zsidókat is beszállították.

Június 14-én indultak a vonatok az auschwitz-birkenai koncentrációs táborba, 47 marhavagonban összesen 2866 főt szállítottak el, körülbelül 65-70 személyt vagononként.

A közel 2900 elhurcoltból mindössze 290-en éltek túl a vészkorszakot: 131-en tértek vissza a táborokból, 119-en a munkaszolgálatból, és 40-en a bújálásból.”

Csitkei Adrien Éva szövegei alapján

